

आज मिति २०८१/०३/१० गते यस नगरपालिकाको नगर सभाको १४ औं अधिवेशन नगरपालिकाका प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद कोइरालाज्यूको अध्यक्षतामा बस्यो । उक्त अधिवेशनको उपस्थिती तपसिल अनुसार रह्यो ।

क्र.स.	नाम/थर	पद	हस्ताक्षर
१	कृष्ण प्रसाद कोइराला	नगर प्रमुख	
२	भवानी के.सी.	उप प्रमुख	
३	कर्न बहादुर गुरुङ्ग	अध्यक्ष वडा नं. १	
४	नविन कुमार श्रेष्ठ	अध्यक्ष वडा नं. २	
५	अमृत न्यौपाने	अध्यक्ष वडा नं. ३	
६	कृष्ण प्रसाद अधिकारी	अध्यक्ष वडा नं. ४	
७	श्री काजी गुरुङ्ग	अध्यक्ष वडा नं. ५	
८	दिनेश बाबु कोइराला	अध्यक्ष वडा नं. ६	
९	जय राम रेग्मी	अध्यक्ष वडा नं. ७	
१०	विजेन्द्र थापा	अध्यक्ष वडा नं. ८	
११	मनराज गुरुङ्ग	अध्यक्ष वडा नं. ९	
१२	दिपक राज ढकाल	अध्यक्ष वडा नं. १०	
१३	ओम बहादुर दुरा	अध्यक्ष वडा नं. ११	
१४	राधा देवी मल्ल	कार्यपालिका सदस्य	
१५	इन्दु अधिकारी	कार्यपालिका सदस्य	
१६	भगवती देवी वि.क.	कार्यपालिका सदस्य	
१७	राधिका भट्टराई/अधिकारी	कार्यपालिका सदस्य	
१८	सुकमाया गुरुङ्ग	कार्यपालिका सदस्य	
१९	कृष्ण बहादुर दुरा	कार्यपालिका सदस्य	
२०	राजेन्द्र वि.क.	कार्यपालिका सदस्य	
२१	विल बहादुर घर्ती	कार्यपालिका सदस्य	
२२	सर्मिला ठडराई	वडा सदस्य नं १	
२३	निलकण्ठ अधिकारी	वडा सदस्य नं १	
२४	दिपेन्द्र बसौला	वडा सदस्य नं १	
२५	सिता नेपाली	वडा सदस्य नं २	
२६	नारायण बहादुर कुमाल	वडा सदस्य नं २	
२७	निर्मला ढकाल	वडा सदस्य नं ३	
२८	सावित्रा विश्वकर्मा	वडा सदस्य नं ३	
२९	डमर बहादुर गुरुङ्ग	वडा सदस्य नं ३	
३०	विष्णुराज अधिकारी	वडा सदस्य नं ३	
३१	निरा न्यौपाने	वडा सदस्य नं ४	
३२	देव राज गुरुङ्ग	वडा सदस्य नं ४	
३३	मन बहादुर गुरुङ्ग	वडा सदस्य नं ४	
३४	गोमा के.सी. रिमाल	वडा सदस्य नं ५	
३५	चन्द्रमाया दजी	वडा सदस्य नं ५	

३६	यान कुमार गुरुड	वडा सदस्य नं ५	
३७	सन्तोष लामा	वडा सदस्य नं ५	
३८	सरस्वती परियार	वडा सदस्य नं ६	
३९	चन्द्र बहादुर तामाङ	वडा सदस्य नं ६	
४०	विजेश श्रेष्ठ	वडा सदस्य नं ६	
४१	सविना सापकोटा	वडा सदस्य नं ७	
४२	बुद्धिकला विश्वकर्मा	वडा सदस्य नं ७	
४३	मुरली कुमाल	वडा सदस्य नं ७	
४४	सन्तोष श्रेष्ठ	वडा सदस्य नं ७	
४५	अनिता दुलाल (सार्की)	वडा सदस्य नं ८	
४६	केशर बहादुर कुँवर	वडा सदस्य नं ८	
४७	सेयर सिं कार्की	वडा सदस्य नं ८	
४८	मधु कुमारी बोहोरा (भट्टराई)	वडा सदस्य नं ९	
४९	चिजा माया दर्जी	वडा सदस्य नं ९	
५०	खुश बहादुर गुरुड	वडा सदस्य नं ९	
५१	सुरेश गुरुड	वडा सदस्य नं ९	
५२	विन्दु देवि अधिकारी	वडा सदस्य नं १०	
५३	कालीमाया अछामी	वडा सदस्य नं १०	कालीमाया
५४	नारायण बहादुर भण्डारी	वडा सदस्य नं १०	
५५	योगेन्द्र गुरुड	वडा सदस्य नं १०	
५६	भुमिका दुरा	वडा सदस्य नं ११	
५७	सुनिता सार्की	वडा सदस्य नं ११	सुनिता
५८	भुमिकर दुरा	वडा सदस्य नं ११	
५९	शिशिर पौडेल	सदस्य सचिव	

मिति २०८१/०३/१० गते बसेको नगरसभाको चौधौ अधिवेशनको निर्णयहरु :

निर्णय नं १

सुन्दरवजार नगरपालिका नगरसभाको चौधौ अधिवेशनमा नगरपालिकाका उप-प्रमुख श्री भवानी के.सी द्वारा प्रस्तुत आ.व. २०८१/८२ को वजेट तथा कार्यक्रम सर्वसम्मतबाट पारित गरियो ।

निर्णय नं २

सुन्दरवजार नगरपालिका नगरसभाको चौधौ अधिवेशनमा नगरपालिकाका प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद कोइरालाज्यू द्वारा तपशिल अनुसारका विधायक तथा प्रतिवेदनहरु सर्वसम्मतबाट पारित गरियो ।

तपशिल

- १। आ.व २०८१/८२ को आर्थिक विधायक-२०८१
- २। आ.व २०८१/८२ को विनियोजन विधायक-२०८१
- ३। लेखा समितिको प्रतिवेदन ।
- ४। न्यायिक समितिको प्रतिवेदन ।

निर्णय नं ३

मिति २०८१/०३/०४ गते बसेको आ.व २०८०/८१ को १३ औं कार्यपालिकाबाट सिफारिस भई आएका तपसिल अनुसारका निर्णयहरु अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो :

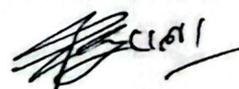
- १। मिति २०८० माघ देखि हालसम्म भए गरेका कार्यपालिका निर्णय पारित गर्ने ।
- २। गत आ.व २०७९/८० को महालेखा परिक्षकको प्रतिवेदन उपर छलफल गरी प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको वेरुजु रकम रु ६८६९६२६ नियमित गर्ने ।
- ३। सुन्दरवजार नगरपालिकामा करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरुको अर्धवार्षिक करार सेवा थप गर्न कार्यालय प्रशासनलाइ जिम्मेवारी दिने ।
- ४। सुन्दरवजार नगरपालिकाको आर्थिक ऐन २०८० को अनुसूची १२ संसोधन गरी नदीजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिटी, बालुवा) को दररेट गण्डकी प्रदेश सरकारको दररेट बमोजिम प्रतिघनमिटर रु ३१७५८ रुपैया कायम गर्ने मिति २०८०/०९/०३ गते बसेको आ.व २०८०/८१ को छैटौं बैठकको निर्णय अनुमोदन गर्ने ।

निर्णय नं ४

सुन्दरवजार नगरपालिकाको सहकारी ऐन २०७५ को तेस्रो संसोधन विधेयक, २०८१ उपर दफावारा छलफल गरी सर्वसम्मत पारित गरियो ।

निर्णय नं ५

आ.व २०८१/८२ मा सञ्चालन हुने ५ लाख सम्मका योजनाहरु सम्बन्धित वडाको वडा समितिको अनुगमनबाट भुक्तानी दिने निर्णय गरियो ।

सुन्दरबजार नगरपालिकाको सहकारी समिति २०७५ को तेस्रो संसोधन विधेयक, २०८१

परिच्छेद दफा उपदफा	साविकको व्यवस्था	संसोधित/सुधारिएको व्यवस्था	कारण
परिच्छेद - ४ दफा १९ (क)	नभएको	१९(क) विनियम पुनर्लेखन तथा संसोधन : (१) सहकारी संस्थाको विनियमको मूल प्रति नष्ट हुने अवस्था देखिएमा साविककै प्रावधानहरूलाई पुनर्लेखन गरी साधारण सभाबाट पारित गराएर नयाँ विनियम कायम गर्न सकिनेछ । (२) सहकारी संस्थाको विनियमका प्रावधानहरू एक तिहाई भन्दा बढी संसोधन गर्नुपर्ने भएमा संसोधन बाहेकका प्रावधानहरू साविककै कायम गरी संसोधित प्रावधानहरू संसोधनका भएको जनाएर नयाँ विनियम लेखन गर्न सकिनेछ । यसरी बन्ने विनियम साधारण सभाबाट पारित गराउनु पर्नेछ । (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम नयाँ कायम गरिएको विनियम दर्ता गर्ने अधिकारीबाट स्वीकृत भएपछिमात्र लागु हुनेछ ।	विनियम नष्ट हुने अवस्था हुदाँ संरक्षण गरी राख्न कठिन हुने हुनाले पुनर्लेखन उपयुक्त हुने । एक विनियमका तिहाईभन्दा बढी विषय संसोधन गर्दा पुनर्लेखन गर्न उपयुक्त हुने ।
परिच्छेद - ४ दफा १९ (ख)	नभएको	१९(ख) संसोधित प्रमाणपत्र : सहकारी संस्थाको विनियम संसोधनबाट संस्थाको नाम परिवर्तन हुन आएमा कार्यालयले साविककै दर्ता नं. तथा दर्ता मिति कायम गरी संसोधित नाम भएको दर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गर्नेछ । यसरी प्रदान गर्ने प्रमाणपत्रमा मिति को साधारण सभाको निर्णय बमोजिम विनियम संसोधनबाट संस्थाको नाम परिवर्तन भएकोले संसोधित नाममा साविककै दर्ता नं. र दर्ता मिति कायम गरी नयाँ प्रमाणपत्र जारी गरिएको भन्ने ब्यहोरा खुलाउनु पर्नेछ ।	नयाँ नाम कायम हुने अवस्थामा नयाँ प्रमाणपत्र प्रदान गर्न आवश्यक हुने ।

सुन्दरबजार नगर प्रसाद कोटारिना
नगर प्रमुख

आज मिति २०८१/०३/०८ गते यस नगरपालिकाको नगर सभाको १४ औं अधिवेशन नगरपालिकाका प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद कोइरालाज्यूको अध्यक्षतामा बस्यो । उक्त अधिवेशनको उपस्थिती तपसिल अनुसार रहयो ।

क्र.स.	नाम/धर	पद	हस्ताक्षर
१	कृष्ण प्रसाद कोइराला	नगर प्रमुख	
२	भवानी के.सी.	उप प्रमुख	
३	कर्न बहादुर गुरुङ्ग	अध्यक्ष वडा नं. १	
४	नविन कुमार श्रेष्ठ	अध्यक्ष वडा नं. २	
५	अमृत न्यौपाने	अध्यक्ष वडा नं. ३	
६	कृष्ण प्रसाद अधिकारी	अध्यक्ष वडा नं. ४	
७	श्री काजी गुरुङ्ग	अध्यक्ष वडा नं. ५	
८	दिनेश बाबु कोइराला	अध्यक्ष वडा नं. ६	
९	जय राम रेग्मी	अध्यक्ष वडा नं. ७	
१०	विजेन्द्र थापा	अध्यक्ष वडा नं. ८	
११	मनराज गुरुङ्ग	अध्यक्ष वडा नं. ९	
१२	दिपक राज ढकाल	अध्यक्ष वडा नं. १०	
१३	ओम बहादुर दुरा	अध्यक्ष वडा नं. ११	
१४	राधा देवी मल्ल	कार्यपालिका सदस्य	
१५	इन्दु अधिकारी	कार्यपालिका सदस्य	
१६	भगवती देवी वि.क.	कार्यपालिका सदस्य	
१७	राधिका भट्टराई/अधिकारी	कार्यपालिका सदस्य	
१८	सुकमाया गुरुङ	कार्यपालिका सदस्य	
१९	कृष्ण बहादुर दुरा	कार्यपालिका सदस्य	
२०	राजेन्द्र वि.क.	कार्यपालिका सदस्य	
२१	विल बहादुर घर्ती	कार्यपालिका सदस्य	
२२	सर्मिला ठडराई	वडा सदस्य नं १	
२३	निलकण्ठ अधिकारी	वडा सदस्य नं १	
२४	दिपेन्द्र बसौला	वडा सदस्य नं १	
२५	सिता नेपाली	वडा सदस्य नं २	
२६	नारायण बहादुर कुमाल	वडा सदस्य नं २	
२७	निर्मला ढकाल	वडा सदस्य नं ३	
२८	सावित्रा विश्वकर्मा	वडा सदस्य नं ३	
२९	डमर बहादुर गुरुङ	वडा सदस्य नं ३	
३०	बिष्णुराज अधिकारी	वडा सदस्य नं ३	
३१	निरा न्यौपाने	वडा सदस्य नं ४	
३२	देव राज गुरुङ	वडा सदस्य नं ४	
३३	मन बहादुर गुरुङ	वडा सदस्य नं ४	
३४	गोमा के.सी. रिमाल	वडा सदस्य नं ५	
३५	चन्द्रमाया दर्जी	वडा सदस्य नं ५	

३६	यान कुमार गुरुड	वडा सदस्य नं ५	
३७	सन्तोष लामा	वडा सदस्य नं ५	
३८	सरस्वती परियार	वडा सदस्य नं ६	
३९	चन्द बहादुर तामाड	वडा सदस्य नं ६	
४०	विजेश श्रेष्ठ	वडा सदस्य नं ६	
४१	सविना सापकोटा	वडा सदस्य नं ७	
४२	बुद्धिकला विश्वकर्मा	वडा सदस्य नं ७	
४३	मुरली कुमाल	वडा सदस्य नं ७	
४४	सन्तोष श्रेष्ठ	वडा सदस्य नं ७	
४५	अनिता दुलाल (सार्की)	वडा सदस्य नं ८	
४६	केशर बहादुर कुँवर	वडा सदस्य नं ८	
४७	सेयर सिं कार्की	वडा सदस्य नं ८	
४८	मधु कुमारी बोहोरा (भट्टराई)	वडा सदस्य नं ९	
४९	चिजा माया दर्जी	वडा सदस्य नं ९	
५०	खुश बहादुर गुरुड	वडा सदस्य नं ९	
५१	सुरेश गुरुड	वडा सदस्य नं ९	
५२	विन्दु देवि अधिकारी	वडा सदस्य नं १०	
५३	कालीमाया अछामी	वडा सदस्य नं १०	कालीमाया
५४	नारायण बहादुर भण्डारी	वडा सदस्य नं १०	
५५	योगेन्द्र गुरुड	वडा सदस्य नं १०	
५६	भुमिका दुरा	वडा सदस्य नं ११	
५७	सुनिता सार्की	वडा सदस्य नं ११	सुनिता
५८	भुमिकर दुरा	वडा सदस्य नं ११	
५९	शिशिर पौडेल	सदस्य सचिव	

[Handwritten signature]

मिति २०८१/०३/०८ गते बसेको नगरसभाको चौधौ अधिवेशनको निर्णयहरु :

निर्णय नं १

सुन्दरबजार नगरपालिका नगरसभाको चौधौ अधिवेशनमा नगरपालिकाका प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद कोइरालाज्यू द्वारा प्रस्तुत आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम सर्वसम्मतबाट पारित गरियो ।

निर्णय नं २

सुन्दरबजार नगरपालिका नगरसभाको चौधौ अधिवेशनमा नगरपालिकाका उप-प्रमुख श्री भवानी के.सी द्वारा प्रस्तुत आ.व. २०८१/८२ को वजेट तथा कार्यक्रम छलफलको लागि पेश गरियो ।

निर्णय नं ३

सुन्दरबजार नगरपालिका नगरसभाको चौधौ अधिवेशनमा नगरपालिकाका प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद कोइरालाज्यू द्वारा तपशिल अनुसारका विधयक तथा प्रतिवेदनहरु छलफलको लागि पेश गरियो ।
तपशिल

क. आ.व २०८१/८२ को आर्थिक विधयक-२०८१

ख. आ.व २०८१/८२ को विनियोजन विधयक-२०८१

ग. लेखा समितिको प्रतिवेदन ।

घ. न्यायिक समितिको प्रतिवेदन ।

निर्णय नं ४

सुन्दरबजार नगरपालिका नगरसभाको चौधौ अधिवेशनमा नगरपालिकाका प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद कोइरालाज्यू द्वारा नगर सभाको बैठक स्थगन गरी आगामी असार १० गते दिनको १ बजे समापन सत्रमा उपस्थित हुन अनुरोध गरियो ।

[Handwritten signature]
२०८१/०३/०८
कृष्ण प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

सुन्दरबजार नगरपालिकाको नगरसभाको
१४ औं अधिवेशनमा
नगर प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद कोइरालाद्वारा प्रस्तावित

सुन्दरबजार नगरपालिकाको
नीति तथा कार्यक्रम २०८१/८२

सुन्दरबजार नगरपालिका
गण्डकी प्रदेश
नेपाल

(Handwritten signature)

नगरसभाका उपाध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरु,

यस सुन्दरबजार नगरपालिकाको गरीमामय १४ औं नगर सभामा आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउदा अत्यन्त गौरवान्वित भएको छु ।

यस अबसरमा सर्वप्रथम म, राष्ट्र र जनताको लागि आफ्नो जीवन समर्पण गर्नु हुने ज्ञात, अज्ञात वीर शहीदहरु प्रति सम्मानका साथ हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु । साथै राज्य एवम् राष्ट्र निर्माणको आन्दोलनहरुको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरु प्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु र नेपाली समाजको रूपान्तरणमा उहाँहरुले पुऱ्याउनु भएको उच्च योगदानको पूनः स्मरण गर्दै शहीदहरुका सपना र अग्रजहरुको मार्गदर्शन बमोजिम सम्मुनत नगर निर्माणलाई सार्थक तुल्याउने यात्रामा हामी सबैलाई प्रेरणा मिल्ने अपेक्षा गर्दछु ।

जनताको निकटतम सरकारको रूपमा रहेर स्थानीय सरकारले नागरिकको जन्मबाट मृत्यु सम्मका विषयमा हेर्ने दायित्व बोकेको हुन्छ । नागरिकले देख्न सक्ने, छुन सक्ने, अनुभव गर्नसक्ने, सजिलै भेट्न सक्ने र सहज पहुँचमा रहेको सरकार भनेकै स्थानीय सरकार भएको हुँदा विकासमा नागरिकको सार्थक र जीवन्त सहभागिताको सुनिश्चितता गर्ने गरि नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको तीन तहको सरकार, त्यसका अधिकार क्षेत्र र संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीचको सहकारीता, समन्वय र सहअस्तित्वको सिद्धान्त अनुसार नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले प्रस्तुत गरेको दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्त सहितको नीति तथा कार्यक्रम समेतलाई हृदयंगम गरी तथा स्थानीय सरकार संचालनको हालसम्मको अनुभव र नगरसभा मार्फत पारित ऐन, नियम तथा कार्यविधि समेतका आधारमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

सभाका सदस्यज्यूहरु,

व्यक्ति केन्द्रित दिगो विकास र व्यक्ति भित्र रहेको अपार सम्भावनाहरुको उपयोग गरि समृद्ध सुन्दरबजार निर्माण गर्ने संकल्प पुरा गर्नु हाम्रो दायित्व हो । जनताबाट प्राप्त भएको जिम्मेवारीलाई इमान्दारीता पूर्वक पूरा गर्न यस पालिकाले विकासको समग्र योजना तथा कार्यक्रमहरु तय गर्दै कार्यान्वयन गरिरहेको सन्दर्भमा चालु आ व २०८०/८१ मा प्राप्त मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरुलाई संक्षेपमा प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

१.पूर्वाधार विकास तर्फ : चालु आ.व मा संघ तथा प्रदेश सरकार संगको समन्वयमा सत्रसय अर्चल्यानी सडक, सयपत्री स्कूल मानैचौका पुल सम्म जाने बाटो, भोटेओडार भक्ति नमूना स्कूल हुँदै बेलघारी पुल, कोइरालाफाँट धुसेनी मोटरबाटो, वडा नं. ७ को सुन्दरबजार अस्पताल रमाइलो मर्स्याड्डी पर्यटन केन्द्र जाने बाटो, वडा नं. ६ फेदीकुना ऐसुलुचौर जाने मोटरबाटो लगायतका सडकहरु कालोपत्रे तथा ढलान गर्ने काम सम्पन्न भएको छ । यसै गरी संघ तथा प्रदेश समेतको सहयोगमा नगरपालिका भित्रका खहरे देखि गहते जाने सडक, खत्रीठाँटीबाट परेवाडाँडा जाने सडक, थाक्ले घुमाउने सडक लगायत नगरबासीको समेत लागत साभेदारीमा विभिन्न वडाका केहि आन्तरिक सडकको कालोपत्रे तथा ढलान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ । यसरी नगरपालिका भित्र विगत दुई वर्षमा १५ किलोमिटर बाटो ढलान तथा कालोपत्रे भएको छ । नगर गौरवको रूपमा रहेको बहुउद्देश्यीय सिटी हल निर्माण र बसपार्क निर्माण कार्य अगाडि बढेको छ । यसैगरी नगर भित्र उत्पादनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने हाँडेटार नहर लगायतका सिचाई पूर्वाधारको मर्मत सम्भार गरिएको छ । सबै वडाहरुमा आधारभूत खानेपानीका पूर्वाधारहरुको निर्माण सम्पन्न हुने चरणमा रहेका छन् । पुरातत्व विभागको सहयोगमा वडा नं ६ मा रहेको पुरानो पौवा निर्माण र वडा नं. १० को भागिरथी

(Handwritten signature)
प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

(Signature)

मन्दिर पूनः निर्माण भैरहेको छ । विभिन्न समूह तथा जातीय भवन, धार्मिक भवन एवं सामूदायिक भवन निर्माण तथा थप भएका छन् ।

२. सामाजिक विकास तर्फ : चालु आ.व मा शिक्षा तर्फ, विद्यार्थीहरूको प्रतिभा पहिचान, शैक्षिक सामग्री प्रदर्शनी, जस्ता कार्यक्रम संचालन गरिएको छ, स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी लागु गरिएको छ, बाल विकास केन्द्रका सहजकर्ता तालिमहरू सम्पन्न भएका छन् । स्वास्थ्य तर्फ, एच.आई.भि संक्रमित सहयोगात्मक कार्यक्रम, नवजन्म छोरीको नाममा अक्षय कोष खाता संचालन, सुरक्षित सुत्केरी एम्बुलेन्स सेवा निःशुल्क यातायात खर्च कार्यक्रम, परिवार कल्याण कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । योग, आयुर्वेद जडीबुटी पहिचान, आयुर्वेद औषधि वितरण जस्ता कार्यक्रम मार्फत आयुर्वेद लाई प्रवर्धन गरिएको छ, नागरिकले स्वास्थ्यमा ध्यान दिन सक्नु भन्ने उद्देश्यले समुदाय केन्द्रीत खाने कसरी, पिउने कसरी कार्यक्रम तथा योग शिविर सम्पन्न भएको छ । महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिकको हितलाई ध्यानमा राख्दै विभिन्न सीपमूलक तालिम तथा सम्मान जस्ता कार्यक्रम संचालन गरिएको छ, सबै वडाहरूमा लक्षित वर्ग कार्यक्रम संचालन गरि उनीहरूको आर्थिक तथा सामाजिक उन्नयन गर्ने तर्फ नगरपालिका उन्मुख रहेको छ ।

३. आर्थिक विकास तर्फ: चालु आ व मा कृषि तर्फ, खाद्यान्न बालिको उन्नत वीउ उपयोगमा अनुदान, मौरी घर वितरण, आई. पि. एम. कृषक पाठशाला जस्ता कार्यक्रम संचालन गरिएको छ यसै गरि धानवाली प्रवर्धन कार्यक्रम सामूहिक आलु उत्पादन तथा विक्रि, साना सिचाँई पुर्बाधार निर्माण जस्ता कार्यक्रम अगाडी बढाईएको छ । पशु सेवा तर्फ, उपचार सेवा, काउ म्याट वितरण, बाखाको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र, आधा लागत सहभागितामा गाई/भैसी वितरण, कुकुर बन्ध्याकरण शिविर सम्पन्न भएको छ, सहकारी तर्फ सहकारी कोपोमिस तालिम, सहकारी शिक्षा तथा सचेतना सम्बन्धी तालिम, सहकारी निति तर्जुमा जस्ता कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ भने रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत कामका लागि पारिश्रमिक योजनामा १० जना बेरोजगारहरूलाई औसतमा ७० दिनको रोजगारी उपलब्ध गरिएको छ साथै श्रम स्वीकृती सेवा नगरपालिकाबाट नै उपलब्ध गराउदै आईएको छ । यसै गरी गरिब निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम तथा उप प्रमुख महिला उद्यमी प्रवर्द्धन तथा महिला उद्यमी प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन भएका छन् । विभिन्न संघ संस्थाहरूको सहयोगमा विभिन्न वडाहरूमा गोठ सुधार तथा टनेल निर्माण, बाखाको खोर निर्माण गरिएको छ ।

४. बातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ : नगरपालिकामा विपद पुर्व तयारी स्वरूप आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र स्थापना गरिएको छ, विद्यालय स्तरमा विपद सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । बातावरण संरक्षणका लागि सामुदायिक सचेतना अभियान संचालनमा रहेको छ, प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न पाउदि नाउदी खोलामा अवैध उत्खननमा रोक लगाइ आ.ई.ई.ई गरिएको छ । विपद प्रतिकार्यका लागि बजेट व्यवस्थापन गरि विपदको समयमा उपयोग गरिएको छ ।

५. संस्थागत विकास तथा क्षमता अभिवृद्धी तर्फ : नागरिक सूसुचित हुने अधिकारलाई केन्द्रमा राखी नगरपालिकाका सूचनाहरू सामाजिक संजाल मार्फत सम्प्रेषण हुने व्यवस्था मिलाइनुका साथै नगरकार्यपालिकाको कार्यालय तथा सम्पूर्ण वडा कार्यलयहरूमा डिजिटल बडापत्र र सि.सि.क्यामरा जडान गरि प्रविधिमैत्री पालिकाको रूपमा अगाडी सारिएको छ । प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि निरन्तर रूपमा कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको क्षमता अभिवृद्धी तालिम संचालन गरिएको छ, नागरिक संग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने विषयमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गरिएको छ ।

(Signature)
कृष्णा प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

(Handwritten signature)

समग्रमा, चालु आ.व. मा पनि विगत जस्तै पूँजिगत खर्चको प्रगति सामान्य रूपमा सन्तोषजनक रहेपनि यसमा थप सुधारको जरुरी छ । राजश्व संकलन प्रक्षेपणको तुलनामा राम्रो रहेको भएपनि करको आधारहरूमा वृद्धि गरि आन्तरिक आयमा बढोत्तरि गर्नुपर्ने देखिन्छ । भौतिक पूर्वाधार तर्फ बजेट विनियोजन गर्दा अझैपनि साना साना प्रकृतिका कार्यक्रम छनौट गरी दीर्घकालीन प्रतिफल दिने प्रकृतिका योजनामा बजेटको ध्यान कम पुगेको भान हुन गएको छ । समयमै आयोजनाको प्राविधिक प्रतिवेदन तयार नहुनु, समयमै उपभोक्ता समिति तयार गरी सम्झौता हुन नसक्नु उपभोक्ता समितिले आफै जिम्मेवारी पाएको कामवाट विमुख भै अप्रत्यक्ष रूपमा अर्को पक्षलाई कामको जिम्मा दिनु जस्ता कमी कमजोरीहरू कार्य संचालनको क्रममा देखिएका छन् । गत वर्षदेखि नै स-साना योजनामा रकम छर्ने परम्परागत प्रवृत्तिको अन्त्य गर्ने हामि सबैको सामूहिक प्रतिबद्धताले केहि सुधारका संकेत देखिएता पनि पूर्ण सन्तोष गर्नु पर्ने ठाउँ देखिदैन । यस क्षेत्रमा अझ विशेष ध्यान पुऱ्याउनुपर्ने छ ।

वित्तीय संघीयताको प्राबधानले स्थानीय तहका राजश्वका क्षेत्र र श्रोतहरू मुलतः संघीय सरकारबाट प्राप्त रकम, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान तथा विशेष अनुदान र प्रादेशिक सरकारबाट प्राप्त यस्तै प्रकृतिको रकम हाम्रो स्थानीय संचित कोषको प्रमुख आधार हो । आफ्नै श्रोत र राजश्वको हिस्सा हाम्रो बजेटमा न्यून हुनु हाम्रा लागि चुनौती रहेको छ । स्थानीय राजश्व प्राप्त र परिचालनको हिस्सा कम रहेको र सशर्त अनुदानको हिस्सा बढी भएको अवस्थामा स्थानीय समस्याहरू हामी आफैले सोचे अनुरूप समाधान गर्न कठिन छन् । यस परिप्रेक्ष्यमा उपलब्ध स्रोत र साधनको समुचित एवं समन्यायीक हिसाबले सम्बोधन गर्न थप जटिल हुने देखिएको छ ।

नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्राथमिकताका क्षेत्रहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु :

१. कृषिमा आधुनिकरण र ब्यबासायिकरण गर्दै कृषि र पशुपालनका क्षेत्रबाट रोजगारी श्रृजना गरी गरिबी घटाउने ।
२. गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यका प्रवर्द्धन गर्दै जनताको घर आँगन सम्म पुऱ्याउने ।
३. कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी काम कर्तव्य र अनुशासनप्रति जागरुक बनाउदै जनमैत्री सेवा प्रवाह गर्ने ।
४. बजेट विनियोजन गर्दा भौतिक निर्माणका साथै आर्थिक, सामाजिक, विपद ब्यबस्थापन लगायतका विषयगत क्षेत्रहरूलाई प्राथमिकता दिने ।
५. यसैगरि, आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट विनियोजनका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- क) उच्च मूल्यका कृषि बस्तुको उत्पादन बढाउने र बजार बिस्तार गर्ने नीति अबलम्बन गर्ने ।
- ख) उत्पादनमूलक र रोजगारी श्रृजना गर्ने समूह सदस्यमा आधारित कार्यक्रम ।
- ग) भौतिक विकासका निर्माणजन्य कामहरू उपभोक्ता समिति मार्फत गर्न प्राथमिकता दिने
- घ) समपुरक/विशेष/सडकबोर्ड र १५ लाख रकम भन्दा माथिका एवं जटिल प्रकृतिका कामहरू बोलपत्र मार्फत गर्ने ।
- ङ) बस्ती सुरक्षा अन्तरगत तटबन्ध कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- च) सडकतर्फ नयाँ ट्रयाक नखोल्ने, भएका सडकको स्तरोन्नती गर्ने ।

(Handwritten signature)
कृष्ण प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

[Handwritten signature]

नगर सभाका सदस्यज्यूहरु,

६. अब म आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नगरपालिकाले विभिन्न क्षेत्रहरुमा अवलम्बन गर्ने क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु :

क) भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फ

७. नगरपालिका स्थापनाको एक दशकमा लस्की रहेकोले नगर गौरवका योजना सञ्चालन गरी भौतिक, सामाजिक रूपमा सुसंस्कृत नागरिकको बसोबास स्थलको रूपमा परिचित गराउने अभ्यास गरिएको छ ।
८. नगरपालिकालाई दीर्घकालमा प्रतिफल दिने प्रकृतिका गौरवका आयोजनाहरु जस्तै बहुउद्देश्यीय सिटी हल निर्माणलाई तिब्रता दिने । फोहोरमैला प्रसोधन केन्द्रको स्तरोन्नती कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाईनेछ ।
९. गुणस्तरीय यातायात पूर्वाधार विकास, विस्तार र व्यवस्थापन गरिनेछ । चालु आ.व. मा जस्तै आगामी आ.व.मा पनि कच्ची सडकको नयां ट्रयाक खोल्ने कार्यलाई बन्द गर्ने नीति लिईने छ ।
१०. चालू आर्थिक वर्षमा सडकको आयु लम्ब्याउनको लागि नाली व्यवस्थापन गर्ने कुरालाई अगाडि बढाइए पनि विभिन्न कारणले भनेजस्तो काम हुन नसकेको यथार्थ स्वीकार गर्दै आगामी आर्थिक वर्षमा नाली व्यवस्थापनमा ध्यान दिइनेछ ।
११. सार्वजनिक यातायात तथा साना सवारी संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यलाई आवश्यक समन्वय तथा अनुगमन गरी थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
१२. नगर स्तरीय खेल मैदानको रूपमा स्तरोन्नती भईरहेको कोइरालाफाँट खेलमैदानलाई प्रदेश तथा संघीय सरकार सँगको समन्वयमा थप व्यवस्थित गर्न पहल गरिनेछ ।
१३. चालु आ.व. मा भै नगरपालिकाले निर्माण गरेका सडकहरुलाई कालोपत्रे तथा ढलान गर्न सामुदायिक साभेदारीताको विशेष जोड दिईनेछ । सो कार्यका लागि लागत साभेदारी कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिईने छ । सबै खाले भौतिक संरचना निर्माण गर्दा सम्भव हुदासम्म वालमैत्री, अपांगमैत्री र वातावरणमैत्री तथा बिपद प्रतिरोधी संरचना निर्माणको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४. भौतिक पूर्वाधारहरुको निर्माण गर्दा लाभग्राही समुदायको बढी भन्दा बढी सहभागिता सुनिश्चिता हुने, रोजगारीमा सघाउ पुर्याउने, निर्माण पछिको संचालन र मर्मतमा लाभग्राहीको अपनत्व सिर्जना हुने, दीर्घकालमा नगरपालिकाको आय आर्जनमा सघाउ पुर्याउने, वातावरण संरक्षण र बिपद व्यवस्थापनमा सहयोगी हुने खालका आयोजनाहरुलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
१५. खानेपानीको समस्या रहेका वडाहरुमा संघ तथा प्रदेशको समन्वय तथा स्थानीय तहमा रहेका खानेपानी सँग सम्बन्धित गै.स.स सँग समेत समन्वय गरी स्वच्छ खानेपानी सेवा विस्तार गर्न पहल गरिनेछ । एक घर एक धाराको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१६. सम्पन्न भएका खानेपानी आयोजनाहरुको पानीको मुहान संरक्षण र सम्बर्धन गर्ने, ऐतिहासिक एबम वातावरणीय महत्व बोकेका कुवाहरुको संरक्षण तथा मर्मतमा जोड दिइनेछ । नियमित खानेपानी आपूर्ति र गुणस्तरीयताका लागि स्थानीय खानेपानी तथा सरसफाई समितिलाई प्रमुख जिम्मेवार तुल्याई आयोजनाहरुको दिगोपना कायम गरी खानेपानी आपूर्तिलाई सरल र सहज तुल्याईनेछ । संघ तथा प्रदेश सहलगानीमा संचालित खानेपानी योजना निर्माण कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाइनेछ ।

[Handwritten signature]
कृष्ण प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

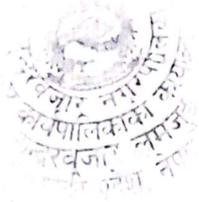
(Handwritten signature)

१७. नगर क्षेत्रका महत्वपूर्ण व्यापारिक क्षेत्रहरुमा बनेका सार्वजनिक शौचालयहरुको समुचित व्यवस्थापन एवम् प्रयोग गरिनेछ ।
१८. नगरपालिका भित्र सार्वजनिक स्थलमा निर्माण भएको संरचनालाई करको दायरामा ल्याइनेछ साथै अनाधीकृत रुपमा निर्माण भएका संरचना कानुन बमोजिम व्यवस्थित गरिने छ । नगरपालिका भित्र रहेका मरणघाटहरुलाई व्यवस्थित बनाइनेछ ।

ख) सामाजिक विकास तर्फ :-

१९. मानव पुँजी निर्माणको महत्वपूर्ण आधारका रुपमा सामाजिक विकास क्षेत्र रहेको हुँदा यस क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखेको छु ।
२०. शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि तथा प्रभावकारी विद्यालय व्यवस्थापनका लागि विद्यालयका प्रधानाध्यापक र शिक्षा शाखा प्रमुख तथा प्रधानाध्यापक र विषय शिक्षकबीच सुपरिभाषित कार्यविवरण सहितको कार्य सम्पादन सम्भौता गरिनेछ ।
२१. सरकारी तथा सामूदायिक विद्यालयहरुमा शिक्षक दरबन्दी मिलान गर्दै संस्थागत विद्यालयहरुलाई समेत गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्नको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।
२२. सामूदायिक क्याम्पसहरु व्यवस्थापन गरी नियमित अनुदान एवम् लमजुङ्ग कृषि क्यापस र आदर्श बाल मा.वि.का कृषिमा प्राविधिक विषय अध्ययनरत विद्यार्थीलाई क्याम्पससँगको सहकार्यमा नगरपालिकाका सबै वडाका कृषकहरुलाई प्राविधिक पक्षमा सहयोग पुऱ्याउने नीति अबलम्बन गरी कृषकहरुलाई लाभान्वित बनाउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२३. गण्डकी प्रदेश सरकारको घोषित कार्यक्रम Friday for Future (भविष्यका लागि शुक्रवार) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्ने लक्ष्यका साथ खोजमुलक तथा परियोजनामा आधारित शिक्षण पद्धति अबलम्बन गर्न शिक्षकहरुलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । साथै शिक्षाका प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष सरोकारवालाहरुमा सिकाइका नवीतम अबधारणाहरुलाई आत्मसात गर्ने वातावरण तयार गर्ने नीति लिइनेछ ।
२४. युनेस्को नेपालसँग समन्वयमा नगरपालिकाको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि पहल गरिनेछ ।
२५. सुन्दरबजार अस्पतालको भौतिक अवस्था र व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धिको लागि जग्गा प्राप्ती/भवन निर्माण तथा अस्पताल मार्फत स्वास्थ्य बीमा कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न विपन्न वर्ग स्वास्थ्य बीमा सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै विभिन्न निकाय सँगको समन्वयमा अस्पतालमा एम्बुलेन्स सेवा थप तथा आवश्यक उपकरणको व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।
२६. सुरक्षित मातृ शिशु स्वास्थ्यको लागि स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउन जिल्ला सदरमुकाम सम्म लैजान एम्बुलेन्स खर्च अनुदान सहयोग तथा मातृशिशु सुरक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । गर्भवती महिलाको नियमितस्वास्थ्य परीक्षण, पोषण सामाग्री सहयोग, सुनौला हजार दिनका शिशुको पोषणको सुनिश्चताजस्ता कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२७. मलामी सहितको शववाहन संचालनलाई निरन्तरता दिदै थप व्यवस्थित बनाइनेछ ।
२८. नगरपालिका भित्र रहेका खरको छाना/चुहीने छानाहरु विस्थापन गर्ने निति लिइनेछ ।
२९. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा अत्यावश्यक औषधीको अभाव हुन नदिन नियमित अनुगमन तथा निरीक्षण मौज्जात प्रतिवेदन प्रणालीको विकास गरिनेछ । भोटवडार आँखा उपचार केन्द्रको प्रभावकारी संचालन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(Handwritten signature)
कृष्णा प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

(Handwritten signature)

३०. विपन्न नागरिकहरुको स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमलाई वैज्ञानिक पद्धति अवलम्बन गरी थप व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाउँदै सबै नागरिकले बढी भन्दा बढी सेवा प्राप्त गर्न सक्ने वातावरण मिलाइनेछ ।
३१. नागरिकहरुमा आफ्नो स्वास्थ्यप्रति सचेत हुने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ, जसको लागि योग, ध्यान जस्ता कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्दै आयुर्वेद क्षेत्रलाई अभै प्रभावकारी बनाइनेछ ।
३२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नीति लिई सामाजिक न्यायमा आधारित समतामुलक नगर निर्माणमा जोड दिइनेछ । महिला हिंसा, घरेलु हिंसा तथा लैङ्गिक असमानतालाई न्यूनीकरण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नको लागि बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक अभियान संचालन गरिनेछ ।
३३. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणालाई आन्तरिकीकरण गरी वि.सं २०८३ सम्म बालमैत्री नगरका रूपमा तथा वि.सं २०८४ सम्म पोषणमैत्री नगरका रूपमा विकास गर्ने गरि सूचकमा आधारित रहेर कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।
३४. जेष्ठ नागरीकहरुको आत्मसम्मान अभिवृद्धीको लागि जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ र नगरपालिकामा जेष्ठ नागरीक सेवा लिन आउँदा जेष्ठ नागरीक मैत्री व्यवहार सहितको सेवा प्रदान गरिनेछ ।
३५. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, दलित, जनजाति, जेष्ठ नागरीक, अपांगता भएका व्यक्ति, अल्पसंख्यक समुदायको सामाजिक र आर्थिक उत्थानका लागि लक्षित वर्ग विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३६. स्थानीय कला र संस्कृतिको सम्बर्धन गर्नको लागि आवश्यक कार्यक्रम ल्याइनेछ । ठाडो भाकाका सर्जकहरु देउ बहादुर दुरा, पञ्चसुब्बा गुरुड हुदै धनमायां तामाङ, भेडिखर्के साहिंला, युक्त गुरुडहरुको योगदानलाई स्मरण र सम्मान गर्ने कार्यक्रम साथै नव प्रतिभाहरुलाई यथोचित सहयोग र सम्मान गरिनेछ ।
३७. विभिन्न मठ, मन्दिर, गुम्बा, मस्जिद, चर्च आदिको संरक्षण गर्दै विभिन्न अल्पसंख्यक जाती, खसआर्य, दलित, जनजनति, आदीका सामाजिक कार्यक्रम संचालन गर्ने भवनहरु निर्माणमा समान रूपमा सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
३८. सुन्दरबजार खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति, सहलगानी सुन्दरबजार बृहत खानेपानी आयोजना, तादी खोला खानेपानी उपभोक्ता समिति, लसुने खोला खानेपानी उपभोक्ता समिति, परेवाडाँडा, बलिधुममा रहेका खानेपानी उपभोक्ता समिति, भामु कुन्छा खानेपानी उपभोक्ता समिति लगायत ससाना खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति तथा सञ्चालित आयोजनाहरुमा नयाँ योजना सम्पन्न गर्ने र पुरानालाई आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।

ग) आर्थिक विकास तर्फ :-

३९. समृद्धिको आधार उद्योग र व्यापार भन्ने मान्यतालाई चरितार्थ गर्न नगरवासीहरुको आर्थिक मेरुदण्डको रूपमा रहेको कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण गरी आर्थिक बृद्धिको आधारलाई बलियो बनाइनेछ । नगरपालिकाको परम्परागत पहिचानको रूपमा रहेका रैथाने उत्पादनमा रहेका बाली उत्पादन, संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाइनेछ । उत्पादनमा आधारित सामुहिक खेतिलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ, परम्परागत रूपमा रहेको कृषिलाई वैज्ञानिकीकरण गर्दै उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।

(Handwritten signature)
कृष्ण प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

[Handwritten signature]

४०. स्थानीय उत्पादनलाई सुलभ तथा प्रतिस्पर्धी बनाउन वीउ विजन, मल र उपकरण वितरण लागत साभेदारीको आधारमा गर्ने नीति लिईनेछ । नेपाल सरकार र नगरपालिकाको साभेदारीमा शित भण्डार स्थापना गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । साथै यस आ.ब. देखि कृषि हाट बजार संचालन गरिनेछ ।
४१. सुन्दरबजार नगरपालिकाको उच्च तथा माथिल्लो भागमा बाखा, भेडा, लोकल कुखुरा, मीरीको लागि पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै लैजाने नीति लिईनेछ । यसैगरी फलफूल उत्पादन, बेमौसमी तरकारी उत्पादन, डि.डि.सी सँगकृ सहकार्यमा दुग्धजन्य पदार्थ संकलन तथा व्यवस्थापन कार्य, दूध उत्पादन जस्ता कुराहरुमा जोड दिई नगरपालिकालाई खाद्यान्न, दुध, अण्डा र मासुमा आत्मनिर्भर बनाउन उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ । उत्पादन बृद्धि गर्न पशु नस्ल सुधार कार्यक्रमलाई जोड दिईनेछ ।
४२. बहुवर्षे भुई घाँस, पोषिलो हिउँदे घाँस, बहुवर्षे डालेघासका बिरुवाहरु लगाउने तथा नर्सरी स्थापना गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा जोड दिईनेछ ।
४३. व्यवसायिक पशुपालनलाई टेवा पुर्याउने कार्यका लागि पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम अन्तर्गत पशुपंक्षीलाई लाग्न सक्ने महामारीजन्य रोगको पहिचान, नियन्त्रण तथा रोकथाम गर्नको लागि आधुनिक प्रयोगशाला स्थापना गरीने छ । उपचार कार्य प्रभावकारी ढंगले व्यवस्थापन गर्ने एंव जुनेटिकरोग तथा अन्य महामारी रोग नियन्त्रण गर्न रोग विरुद्धको खोप संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४४. लघु, घरेलु तथा साना उद्यमीलाई उद्यम विकास तालिम प्रदान गर्नुका साथै सफल उद्यमीहरुका अनुभव आदान प्रदान गर्ने तथा आवश्यक औजार, यन्त्र, उपकरण प्रदान गरी व्यवसायिकताको विकास गरिनेछ ।
४५. उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्रका छाता संगठनहरु, लेखापरीक्षकहरु तथा कर कार्यालयसँग समन्वय गरी व्यवसायीहरुको क्षमता अभिवृद्धी कार्यक्रम, बजार व्यवस्थापन तथा बजार अनुगमन, व्यवसाय दर्ता, तथा कर तिर्ने बानी प्रति अभिप्रेरित गर्न विभिन्न तालिम तथा सचेतना कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
४६. नगरपालिकाको इतिहास र गौरवको रूपमा रहेका पाटी पौवा, गुठी, कोट, गढीको संरक्षण गरिनुको साथै पूर्वीय दर्शनको बैदिकज्ञानलाई आन्तारिकिकरण गर्दै उपयोग एवम् प्रयोग गर्ने नीति लिईनेछ । त्यस्तै सुन्दरबजार नगरपालिका भित्रका सबै जात/जाती, भाषा/भाषी र धर्म धर्मावलम्बीहरुलाई प्राथमिकतामा राखी धार्मिक सहिष्णुता कायम गरिनेछ ।
४७. नेपाल सरकारको मौद्रिक तथा वित्तीय नीति अन्तर्गत रही आर्थिक वृद्धि, रोजगारी सृजना र आर्थिक स्थायित्व कायम गर्नका लागि कृषि, साना उद्योग, पूर्वाधार जस्ता उत्पादनशिल क्षेत्रहरुमा लगानी गर्नका लागि नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सबै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु सँग आवश्यक समन्वय गरि सबै नागरिकमा बैंक तथा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि गर्न सघन रूपमा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम संचालन गरिनेछ साथै सामाजिक उत्तरदायित्वको रकमलाई दिगो विकासमा जोड्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
४८. नगर विकासमा सहकारी क्षेत्रको भूमिका लाई प्राथमिकतामा राख्दै सहकारी शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ, कोपोमिस तालिम लाई निरन्तरता दिईनेछ । सहकारी संगको सहकार्य मार्फत उद्दमीको विकास तथा रोजगारी सिर्जना गरिनेछ । सहकारीको निरन्तर अनुगमन गरि वित्तीय सन्तुलन कायम राखिने नीति लिईनेछ ।
४९. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरी नगरपालिकामा सूचीकृत भएका बेरोजगारहरुलाई नगरपालिका भित्र सञ्चालन हुने आयोजना तथा कार्यक्रमहरुमा रोजगारी उपलब्ध गराईनेछ । साथै रोजगार सेवा केन्द्रलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।

[Handwritten signature]
कृष्ण प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

[Handwritten signature]

५०. संघ र प्रदेशले कार्यान्वयनमा ल्याएका रोजगार सम्बन्धी कार्यक्रमहरूलाई अपनत्व लिई रोजगार, स्वरोजगार, लघुउद्यम तथा क्षमता विकास सम्बन्धी क्रियाकलापहरूलाई एकिकरण गरी स्थानीय तहबाट एकिकृत रोजगार तथा श्रममुलक सेवा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
५१. वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरूको लागि श्रम स्वीकृती र पुनः श्रम स्वीकृती सम्बन्धी सहजीकरणको कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
५२. युवा, बेरोजगार तथा गरीबीको रेखामुनी रहेका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी निजहरूको आयआर्जन तथा क्षमता विकासका लागि आधारभूत तथा पेशागत उन्नत स्तरको सीपमुलक तालिम संचालन तथा आवश्यक प्रविधिको हस्तान्तरण गरीवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत उपलब्ध गराइनेछ ।
- घ) वन, वातावरण संरक्षण तथा बिपद व्यवस्थापन तर्फ :-
५३. बिपद व्यवस्थापनमा नागरीकको व्यवहार जलवायु मैत्री बनाउन व्यक्ति, घरधुरी, विद्यालय, र टोल टोलमा फोहर मैला व्यवस्थापन, व्यक्तिगत र सार्वजनिक जग्गामा वृक्षरोपण, प्लाष्टिकको न्यून प्रयोग, जैविक पदार्थ (फोहोर, पराल, नल, प्लाष्टिक) डढाउने कार्य पुर्ण रूपमा बन्द गर्ने नीति लिइनेछ ।
५४. विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरि विद्युत सुधार तथा व्यवस्थापन, बजार क्षेत्रमा कलो तारको व्यवस्था साथै उज्यालो नगर कार्यक्रमका लागि पहल गरिनेछ ।
५५. नगरवासीहरूलाई नबिकरणीय उर्जा खपत हुने विद्युतीय चुलो, सोलार बत्ती, बायो ग्याँसको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
५६. बिपद व्यवस्थापनको लागि बिपद व्यवस्थापन कोषमा बजेटको व्यवस्था गरी कार्यविधि अनुरूपका बिपद प्रतिकार्यका पूर्वतयारी, खोज, उद्धार, राहत र पुर्नस्थापना गरिनेछ ।
५७. रोग पछिको उपचार र बिपद पश्चात गरीने उद्धार भन्दा सचेतना र सावधानी लाई बढी महत्त्व दिई सो अनुरूपका कार्यक्रमहरू गरिनेछ । नगरपालिकाको बिपद व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य पूर्व तयारी कार्ययोजना आवश्यकता अनुरूप लागु गरिनेछ ।
५८. सडक वरीपरी पहिरो नियन्त्रणको लागि अग्निसो, निगालो, बाँसजस्ता बोटबिरुवा रोपी वातावरण सन्तुलन कायम गर्दै उत्पादन र आयआर्जनमूलक बोटबिरुवा रोपण कार्यलाई प्राथमिकता दिदै बायो इन्जिनियरिङलाई जोड दिइनेछ ।
- ङ) सुशासन, संस्थागत विकास तथा सेवाप्रवाह तर्फ :
५९. यस नगरपालिकाबाट प्रवाह गरीने सेवालार्ई मितव्ययी, प्रभावकारी, उत्तरदायी, पारदर्शी र नतिजामुखी तुल्याउनको लागि आवश्यक संरचनागत र संस्थागत व्यवस्थालार्ई जनमुखी तुल्याउदै नागरिक मैत्री सेवा प्रवाहको वातावरण सृजना गरिनेछ ।
६०. नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको कार्य प्रक्रियालाई वैज्ञानिक ढंगले व्यवस्थापन गर्न प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत एवमं सवै कर्मचारीहरू बीच कार्यसम्पादन करारको सम्झौता गरी सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी एवमं नतिजामुलक बनाइने छ । साथै कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्न कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि, पुरस्कार, सम्मान र प्रोत्साहन लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६१. जिल्ला मालपोत कार्यालय, लमजुङ र जिल्ला नापी कार्यालय, लमजुङसँगको समन्वयमा सुन्दरबजार नगरपालिकामा मालपोत तथा नापी कार्यालयका सेवाहरु उपलब्ध गराउनका लागि पहल गरिनेछ ।
६२. सवै वडा कार्यालयहरूलाई नागरिकमैत्री पूर्वाधारको पर्याप्त व्यवस्था सहित सेवा प्रवाहलाई सरल, सहज र प्रविधिमैत्री बनाइनेछ ।

[Handwritten signature]
कृष्ण प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

[Handwritten signature]

६३. नगरपालिकाको संस्थागत क्षमता वृद्धिका लागि अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै प्रविधि मैत्री बनाईनेछ । संगठन तथा व्यवस्थापन प्रतिवेदन अनुरूपको ढाचामा संस्थागत सुधार गरि हाल उपलब्ध जनशक्तिलाई व्यवस्थापन गरिनेछ । बडास्तरमा रहेको कार्य बोझ लाई मध्यनजर गर्दै आवश्यकता तथा श्रोत उपलब्धताका आधारमा जनशक्ति व्यवस्थापन गरिनेछ ।
६४. सेवाग्राहीको गुनासो सुनुवाई तथा सहजताको लागि सेवा प्रतिको सन्तुष्टि मापन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । एक चौमासिकमा एउटा सार्वजनिक सुनुवाई गरिने साथै गुनासो सुनुवाई व्यवस्था लाई प्रविधि मैत्री बनाईनेछ ।
६५. नगरपालिका भित्र सञ्चालित योजना, कार्यक्रम तथा नगरपालिका अन्तर्गतका विषयगत निकायहरूको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी एवमं गुणस्तरीय तुल्याउनको लागि अनुगमन तथा मुल्याङ्कन कार्यलाई नियमित संयन्त्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
६६. यस नगरपालिकामा कानुनी शासनको प्रणालीलाई स्थापित गर्नको लागि स्थानीयतहलाई प्रदत्त कानून निर्माण अधिकारभित्र रही सङ्घीय र प्रदेशसँगको तादात्म्यता अनुरूप आवश्यक कानून तथा कार्यविधिहरू निर्माण गरिनेछ साथै मौजुदा ऐन कानून तथा कार्यविधिकोको समय सापेक्ष परिमार्जन गरिनेछ ।
६७. नगरपालिकाका सेवाग्राहीहरूको सम्मान गर्दै नेपाल सरकारको सुशासन सम्बन्धी “म भ्रष्टचार गर्दिन, म भ्रष्टचार हुन दिन्न र जनताका लागि इमान्दार भएर काम गर्नेछु” भन्ने संकल्प सहितको कार्य संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्दै नगरपालिकाबाट हुने सबै सेवाहरू छिटो, छरितो र भ्रष्टचार रहित तुल्याउँदै भ्रष्टचारमा शून्य सहनशिलता कायम गरिनेछ ।
६८. संगठनको आकार बढ्दै जाँदा यसले चालु खर्चमा वृद्धि हुने तर आन्तरिक आयमा सोहि अनुपातमा बढोत्तरी नहुने भएकोले चालु प्रकृतिका फजुल खर्चहरू (शुभकामना, विज्ञापन, चन्दा, अन्यत्र आर्थिक सहयोग जस्ता) कार्यहरू न्यूनीकरण गरिनेछ ।
६९. नगरपालिकावासी नागरिकहरूका बीचमा सामाजिक सदभाव र मेलमिलाप कायम गर्न न्यायिक समितिमा पर्न आएका विवादहरूको निष्पक्ष र प्रभावकारी निरुपण गर्नका लागि न्यायिक समितिको सशक्तिकरण सँग सम्बन्धित क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ । मेलमिलापकर्ताको व्यवस्था गरि न्यायिक कार्यलाई सरल बनाइनेछ ।
७०. नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय तहलाई प्राप्त राजश्व सम्बन्धी अधिकारको प्रयोग गर्दै नगरपालिकालाई आर्थिक रूपमा समृद्ध एव आत्मनिर्भर बनाउन राजश्वका सबै संभावना र क्षेत्रहरूको खोजी गर्दै प्रगतिशील र समता मूलक ढंगले करको दायरा फराकिलो बनाउँदै करको दरहरू निर्धारण गरिनेछ ।
७१. राजश्व प्रशासनको प्रभावकारिताको लागि आवश्यक कार्यविधि, निर्देशिका र मापदण्डबनाई लागू गरिनेछ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई थप सशक्त र प्रभावकारी बनाइनेछ । नगरपालिका भित्र ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, दहत्तर बहत्तर लगायतको बिक्री तथा निकासी प्रणालीलाई व्यवस्थित तुल्याउन सम्भाव्य सबै क्षेत्रहरूलाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।
७२. यस नगरपालिका अन्तर्गत संचालित योजनाहरूमा उपभोक्ता वा निर्माण कम्पनीले उपयोग गर्ने नदीजन्य तथा अन्य प्राकृतिक स्रोत सामाग्रीहरूको उपयोग गरे बापतको कर नगरपालिकाको आर्थिक ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिमको दरमा असुली गर्नको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

[Handwritten signature]
कृष्ण प्रसाद कोइराला
नगर प्रमुख

(Handwritten signature)

७३. सबै किसिमका पेशा व्यवसाय सञ्चालनको दर्ता, नविकरण गर्ने कार्यलाई छिटो, छरितो, सरल, पारदर्शी र करदाता मैत्री बनाइनेछ । कर सङ्कलनलाई थप प्रभावकारी बनाई प्रक्षेपण गरिएको राजश्व यथा समयमा सङ्कलन गर्न वडा समितिलाई परिचालन गरिनेछ ।
७४. नगरपालिकाबाट गर्ने खर्च प्रणालीलाई व्यवस्थित गरी बेरुजु तथा पेशकीलाई निरुत्साहित गर्दै आर्थिक पारदर्शिता कायम गरिनेछ । काम सम्पन्न भएपछि मात्र भुक्तानी दिनेगरी पेशकी नियन्त्रण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिदै बेरुजु शुन्य बनाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७५. यस नगरपालिका भित्र सञ्चालन भएका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सामुदायिक एवमं गैर सरकारी संस्थाहरूसँग सामाजिक विकासमा साभेदारी गर्दै ती संस्थाहरुलाई जवाफदेही र मर्यादित बनाउदै पारदर्शी र व्यवस्थित रूपमा परिचालन गरिनेछ ।
७६. नगरपालिकासँग विकास र जनसेवामा साभेदारी गर्न चाहने तथा नगरपालिकाको नीति तथा सोच संग सहमत हुने स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थासंग सहकार्यका लागि प्राथमिकता दिई स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनमा भएको व्यवस्था समेतका आधारमा विकासका गतिविधिमा सँग समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।

नगरसभाका सदस्यज्यूहरु,

नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन मार्फत सम्बृद्ध सुन्दरबजारको गन्तव्यमा पुग्नको लागि हाम्रा प्रत्येक कार्यहरुको केन्द्रविन्दुमा आम नागरिक हुनेछन । सबैलाई समान अवसर, समान अधिकार, उत्तिकै सुरक्षा, उत्तिकै सम्मानको प्रत्याभूति गरिनेछ ।

अन्तमा, चालु आ.व. को कार्यक्रम संचालन तथा आगामी आ.व. को लागि प्रस्तावित नीति, कार्यक्रम तथा बजेटमा सम्मानित सदस्यज्यूहरुको सुधारका सुभावहरुको अपेक्षा गर्दछु । नीति बजेट र कार्यक्रमको तयारीदेखि छलफल गरी पारित गर्ने कार्यमा संलग्न सम्पूर्ण नगर सभा सदस्य ज्यूहरु, रचनात्मक सुभाव दिनुहुने सम्पूर्ण राजनीतिक दल आबद्ध व्यक्तित्वहरु, कर्मचारी लगायत सबैमा हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्न चाहन्छु धन्यवाद ।

(Handwritten signature)
२०८१/०३/०८

कृष्ण प्रसाद कीइरांला

कृष्ण प्रसाद प्रमुख
नगर प्रमुख